صوبائی اسمبلی خیبر پختونخوا

اسمبلی کااجلاس،اسمبلی چیمبریشاور میں بروز جمعتہ المبارک مورخہ 08مار چ2013ء بمطابق 25 ربیج الثانی 1434 ہجری سہ پہر چار بحکر پچیس منٹ پر منعقد ہوا۔ جناب سپیکر، کرامت اللہ خان مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت كلام پاك اوراس كاتر جمه

اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَينِ ٱلرَّجِيمِ لِسَمِ ٱللهِ ٱلرَّحْمَينِ ٱلرَّحِيمِ

يَنَأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ٱلْيَهُودَ وَٱلتَّصَـٰرَىٰۤ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمۡ أَوْلِيَاءُ بَعْضِ ۚ وَمَن يَتَوَلَّهُم مِن اللهُ اللهُ

(ترجمہ): اے ایمان والو تم یہود اور نصاری کو دوست مت بنانا وہ ایکد وسرے کے دوست ہیں اور جو شخص تم میں سے ان کیساتھ دوست کرے گا بیشک وہ ان ہی میں سے ہوگا۔ یقیناً اللہ تعالیٰ سمجھ نہیں دیتے ان لوگوں کو جو اپنا نقصان کررہے ہیں۔ اِسی لئے تم ایسے لوگوں کو جن کے دل میں مرض ہے دیکھتے ہو کہ دوڑ دوڑ کر ان میں گھستے ہیں کہ ہم کو اندیشہ ہے کہ ہم پر کوئی عاد شہ پڑجائے سو قریب امید ہے کہ اللہ تعالیٰ کامل فتح کاظہور فر مادے یا کسی اور بات کا خاص اپنی طرف سے پھر وہ اپنے پوشیدہ دلی خیالات پر نادم ہو نگے۔ اور مسلمان لوگ کہیں گے ادے کہ ہم تمہارے ساتھ ہیں ان لوگوں کی ساری کاروائیاں غارت کئیں جس سے یہ ناکام رہے۔ صَدَقَ ٱللَّهُ ٱلْمُعْظِیم۔

جناب سبيكر: جزاكم الله - "كونسيزا ور" : نور سحر بي بي، سوال نمبر؟

محترمه نور سحر: سر، یه کو نسخین نمبر 8 ہے، اس کا تبییری دفعہ Reply نمیں آیا ہے اور یہ پینیڈنگ ہو چکا ہے دوتین اجلاسوں میں، اس کے بعد نہ منسڑ صاحب آتے ہیں اور نہ اس کا Reply آتا ہے تواس کے ساتھ میں کہا کروں؟

جناب عیریر: ابھی توآچکا ہے نا، Answer be taken as read۔ سپلمنټری سوال پکښې شته؟ بل منسټرز صاحبان ښه ډیر دی، یو به جواب درکړی۔ سپلیمنټری سوال شته او که نه؟

محرّم نور سحر: سر، دوئ Reply نه وه راکړې نو ما سره چې جواب نشته نو زه به څه سپلیمنټری و کړم؟

<u> جناب سپیکر:</u> Reply خو زما مخې ته پرته ده.

محرم منور سحر: سر، اوس ئے ماله راوړه، دا Reply ئے ماته پرون نه هغه بله ورځ چې سیشن ختمیدو نو ما ته ئے Reply نه وه راغلې، اوس (اسمبلی طازم) ما له Reply راکړه، په دې ساعت ئے راله راکړه۔

ایکآواز: پیندنگ ئے کرئ۔

محرّمه نور سحر: څنګه ئے پینډنګ کړو ورځی د کوم دی؟

جناب عید کرد: اوس ئے تاسو Read کړئ، خیر دے وروستو۔ دا خو درې واړه سوالونه هم ستا دی۔

محرمه نور سحر: سر، درې واړه سوالونه زما دی او درې واړو کښې ما ته Reply نشته

جناب سیکر پیندنگ ئے کرم؟

مُحرّم نور سحر: سر، پیندنگ ئے کرئ، که چرته موقع راته ملاؤ شوه نو بیا به ئے وکرو۔

جناب عبیکر: نوبیا به د اجلاس نه پس راځی د (تیقے) محرّم نور سحر: نو وایم که بله موقع راله چا راکړه نو وبه ئے کړو ګنی نو اوس خو ورځی نشته، هغه درې پیرې منسټر صاحب هم رانغلو او Reply هم نشته

جَناب عَيْكِر: ته ئے اوس لږ Read كړه، ستا دومره دماغ شته چې څه سوال به ترې رااوباسي ګنى نو بس وايه چې Satisfied شومه

محرّمه نور سحر: سر، دا کوئسین په اخر کښې کړه چې زه ئے Read کړم

<u> جناب سپیکر:</u> دا بیل دی، دا بیل دی۔

<u> جناب ثاقب الله خان چمکنی</u>: سپیکر صاحب!

<u> جناب سيكر:</u> جي ثاقب الله خان ـ

جَنَابِ ثَاقَبِ اللهِ خَانِ يَمْكُنى: جوابونه ئے نشته جی، په دیکښې زمونږه هم دوه درې سوالونه په ذهن کښی وو نو دا که بله۔۔۔۔

Mr. Speaker: This is kept pending, this is kept pending. These questions are kept pending.

چې تا سو سره هم نشته نو بيا خو پينډنګ دي ـ Again نور سحر بي بيـ دا

هم هغه دی ، All are kept pending-اان معزز اراکین نے رخصت کیلئے در خواستیں ارسال

کی ہیں، جن میں:جناب۔۔۔۔

محترمه نور سحر: کو نسچنز ہیں۔ سر،آگے تین چار کو نسچنز اور بھی ہیں۔

<u> جناب سپیکر:</u> بس اوس لاړل جی پینډنګ شو۔

محرّمه نورسحر: سر ټول خو نه دي، هغوي خوـــــ

Mr. Speaker: kept pending.

اراكين كي رخصت

جناب سپيكر: ان معزز اراكين نے رخصت كيك در خواستيں ارسال كى ہيں، جن ميں: جناب عرفان خان در افل صاحب 2013-03-08: جناب سكندر خان شير پاؤ صاحب 2013-03-08: ہدايت الله خان، 08-03-03: جناب سكندر خان شير پاؤ صاحب 2013-03-08: غنى داد خان -80 وزير لائيو سٹاك 2013-03-08: ثناء الله خان ميا نخيل صاحب 2013-03-08: خان حان خان 2013-03-08: جناب سر دار شعون يار خان 2013-03-08-08-

Is it the desire of the House that the leave may be granted? (The motion was carried)

Mr. Speaker: The leave is granted.

اسمبلی کے آج کے اجلاس میں کئی مروت اور ڈیرہ اساعیل خان سے ہمارے کچھ صحافی بھائی اجلاس کی کارروائی دیکھنے کیلئے آئے ہیں، میں انہیں اپنی اور آپ کے پورے ایوان کی جانب سے خوش آ مدید کہتا ہوں۔

(تالیاں) مسکلہ استحقاق

Mr. Speaker: 'Privilege Motions': Rule 53 to 65. Saqibullah Khan Chamkani, to please move his privilege motion No. 206.

Mr. Saqibullah Khan Chamkani: Thank you, janab Speaker. I request to move a privilege motion against Registrar, Cooperatives, for refusing to obey the orders of the honourable Minister for Livestock and to follow cooperative rules / laws. The Registrar's action has jeopardized law and order situation and made mockery of rules / laws.

He has, thus, not only breached my privilege but that of honourable Minister and of this entire House.

جناب سپیکر صاحب، دا زمونږه د مومندو یو کوآپریټیو سوسائټی ده جی او په هغې کښې جی د ډیر وخت نه یو لانجه مینځ کښې د ممبرانو روانه ده۔۔۔۔

جناب سپیکر: یه منسر صاحب تو نهیں ہیں،اس کا جواب۔۔۔۔ جناب ثاقب اللہ خان چمکنی: سر، هغوی۔۔۔۔

جناب سپیکر: پریوپلی موش، میال افتخار صاحب بی بی!آپان کو چھوڑ دیں،ان کا جواب کون دے گا کہ وہ تیاری لے لیں ڈیپار ٹمنٹ ہے۔ جی ثاقب اللہ خان۔

جناب ثاقب الله غان چمکنی: تهینک یو ، جناب سپیکر صاحب سر ، دا زمونږ کو آپریټیو سوسائټی ده د مومندو جی او په هغې کښې د ممبرانو خپلو کښې د ډیر وخت نه یو مسئله راروانه ده او مسئله دومره سیریس شوې ده چې جنګ جګهړې طرف ته هم تلې وه جی د مونږه جی ورکښې یو څو منډی ترړې و کړې جی او په هغې کښې

سر وړمبے مونږه جناب سپيکر صاحب، په هغې کښې د رجسټرار سره، اے آر سره، د هغې د اهلکارو سره دوه درې ميټنګز، څلور ميټنګز وکړل جي۔ فيصله سر دا وشوه چې په هغې کښې ښه کار به دا وي چې ممبران خپلو کښې اليکشن و کړې او چې اليکشن وشي او چې څه ريزلټ راشي نو په هغې باندې به دوئ خپل، هغه به ټولو ته منظور وي او دا د کوآپريټيو سوسائټيز بائي لاز عم دي جی، هغوی هم ورکښی دا خبره کړې ده۔ سر، اخرنے میټنګ چی مونږه وکړو نو زمونږه منسټر صاحب ډیره مونږ سره ملګرتیا وکړه جی او منسټر صاحب جی رجسترار هم رااوغوبنتو، اے آر ئے هم رااوغوبنتو او مونرہ هلته میټنګ وکړو جي۔ په ميټنګ کښې مونږه فيصله دا وکړه چې ډيپارټمنټ د اليکشن کومه ورځ ورکړې ده، په هغه ورځ باندې به اليکشن کوي او د هغې نه مخکښي چې څنګه د کوآپریټیو سوسائیټیز لاز دی، په هغې کښې چې څه څه ممبران دی، د هغې ممبرانو به کوالیفکیشن و ګوري چې کوم کس کوالیفائیډ وي، هغه به ووټ وركوي او چي كوم كس كواليفائيد نه وي، هغه به ووټ نه وركوي او هغه له مو ټائم ورکړو چې دا به تاسو د اليکشن نه مخکښې کوئ او چې دا مسئله غوڅه شي د جناب سپيکر صاحب، په کومه ورځ چې اليکشن شروع شو جې، هغه ورځ چې کله دا کسان تلي دي، دا ممبران نو هغه ورځ هغوي ورته اوو ئيل چې يره بس اليكشن به بيا كوؤ، تاسو بيا راشئ. ما حاجي صاحب ته ټيليفون وكړو، حاجي صاحب ما ته اووئيل چي اليكشن به خامخا كيږي. بيا د هغي د پاسه مو ټيليفون و کړو ، رجسټرار ته مي ټيليفون و کړو نو رجسټرار وئيل چي مونږه به انکوائري كميتي كښينوؤ، نو ما ورته اووئيل چي تاسو به د څه شي انكوائري كښينوئ؟ وئيل چې جې تاسو راته وئيلي وو چې کوم کسان کواليفائيډ نه دې نو هغه به د ووټ نه او کاږئ نو ما ورته اووئيل چې تاسو لس پينځلس ورځو کښې کول څه؟ دا اليكشن خو چى دے، دا ستاسو په وينا باندې راغلے دے، دا زما په وينا باندې نه ده، دا د ممبرانو په وينا باندې نه ده، دا د سوسائټي په رولز کښي دي چې د اسې به کوئ ـ د ممبرانو کواليفيکشنز هم په رولز کښې دي، دا هم بائي لاز 'کښې دی، مونږ تاسو ته دا نه وايو چې دا واخلئ او دا وکړئ خو تاسو دومره Lethargic او Inefficient دا ډيپارټمنټ د ہے چې مونږ تاسو ته وايو، ستاسو

<u> جناب تپیکر:</u> ودریږئ جی چې ګورنمنټ لږواورو جی۔

جنب ثاقب الله خان چمکنی: سر، زما Privilege breach شوے دے۔ پرون هم ما د حاجی صاحب سره هم خبره کړې وه حاجی صاحب سره هم خبره کړې وه جی او ریکوسټ به مې دا وی چې تاسو راسره کمک و کړئ۔ ډیره مهربانی۔

جناب سپيكر: جي آنريبل ميان افتار حسين صاحب

میاں افتخار حمین (وزیر اطلاعات): جناب سپیکر صاحب، د دومرہ تفصیل نه پس خو خبرہ ډیرہ واضحه ده، دا خو مطلب دا دے پریویلج جوړیږی، کمیټی ته ئے ولیرئ۔

جناب سپیکر: سپورټ کوئ ئے ؟

وزيراطلاعات: بالكل جيـ

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the privilege motion, moved by the honourable Member, may be referred to the concerned Committee? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The privilege motion is referred to the concerned Committee. Honourable Minister for Higher Education, to please introduce before the House the Khyber Pakhtunkhwa, Universities (Amendment) Bill, 2013. Honourable Minister for Higher Education.

(Interruption)

جناب سپیکر: ودریره جی، هغه وزیر صاحب غائب شوے دے، اوس دلته سنکاریدو۔ This is kept pending۔۔۔۔

(قطع کلامی)

<u>جناب تپیکر:</u> جی و دریږه، دا لږ شان لیجسلیشن د هے، دا و کړو نو بیا ستاسو هاؤس د هے چی څه ستا سو خوښه وی نو کوؤ به ـ

Mr. Speaker: Honourable Minister for Environment, to please introduce before the House the Khyber Pakhtunkhwa, River Protection (Amendment) Bill, 2013.

Mr. Wajid Ali Khan (Minister for Environment): Honourable Speaker Sahib, I beg to introduce the Khyber Pakhtunkhwa, River Protection (Amendment) Bill, 2013, in this august House.

Mr. Speaker: It stands introduced.

Mr. Speaker: Honourable Minister for Labour, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial Statistics Bill,

<u>Haji Sher Azam Khan Wazir (Minister for Labour)</u>: I want to introduce the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial Statistics Bill, 2013, for consideration.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial Statistics Bill, 2013 may be taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Yes',

Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 1 to 15 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clauses 1 to 15 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 1 to 15 stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': Honourable Minister for Labour, to please move for passage of the Bill.

Minister for Labour: Thank you, Sir. I wish to move the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial Statistics Bill, 2013 for consideration.

Mr. Speaker: For passage.

Minister Labour: For consideration and passage, passage.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial Statistics Bill, 2013 may be passed? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed.

(Applause)

رب ب ب بیکر: محمد الوسول الله صلیٰ الله وسلم یه ایجندا تھوڑا ساکرلیں گے تو پھر نماز کیلئے اکٹھے جائیں گے۔

Mr. Speaker: The Honourable Minister for Labour, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial and Commercial Employment (Standing Orders) Bill, 2013. Sher Azam Khan Wazir Sahib.

I want to move the Khyber Pakhtunekhwa Industrial & Commercial Employment (Standing Order) Bill, 2012 for passage.

<u> جناب سپیکر:</u> Consideration، اوس Consideration شروع شو جی او دا ليجسليشن د ہے جي، په ديكښي يو يو ټكے چي غلط شي، ټول ليجسليشن به د

ڈاکٹر فائزہ فی فی رشید اسر، میر اایک پوائنٹ آف آرڈر ہے۔

<u>Minister for Labour</u>: I Want to move the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial and Commercial Employment (Standing Orders) Bill, 2012, for Consideration.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial and Commercial Employment (Standing Orders) Bill, 2013 may be taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Consideration Stage-----

ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: آپ کی کوئی ہے امند منٹ اس میں، کہاں ہے؟

<u>ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید:</u> سر،میں اس پر بات کرناچاہتی ہوں۔

جناب سپیکر: نهیں ،ابھی تو نهیں ہو سکتا، وہ تولکھ کرآپ دیں گے تو۔۔۔۔

بیرسٹر ارشد عبداللہ (وزیر قانون): سر! اس میں اس کے بعد تین دن کا Gap آئے گا، پھر Consideration ہوگی، Consideration میں اگر کسی نے لائی ہے امند منٹ تو پھر آپ اسے Defend کریں گے۔

ڈاکٹر فاکزہ بی بی رشید: سرایہ میرے والابل ہے جو کہ پچھلے سال میں ڈیپار ٹمنٹ میں جمع کراچکی ہوں اور اس وقت سے یہ وہاں پڑار ہااور وزیر صاحب حکومت کی جانب سے وہی بل خود لے کرآ گئے ہیں۔ جناب سپیکر:ڈاکٹر فاکزہ رشید صاحب!مائیک پر بولیں۔ڈاکٹر فاکزہ رشید کامائیک آن کریں۔آپ کیا کہتی ہیں

کہ پہ Same Bill ہے، یہ جوآپ نے پہلے جمع کیا تھا؟

ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید: جی۔

جناب سپيكر: توآب نے اب تك ـــــــ

ڈاکٹر فاکزہ بی بی رشید: سر!ایک سال تک ڈیپار ٹمنٹ میں یہ بل پڑارہا۔ سر،اس وقت تو منسٹر موصوف نے اس کو Reject کہد کے Reject کیاتھا، مجھے بڑی خوشی ہے کہ آج یہ بل پاس ہورہا ہے لیکن آج چونکہ 8 مارچ ہے، دویمن ڈے، بھی ہے تو سر، میں اس حوالے سے بھی بات کرونگی۔ سب سے پہلے تو میں

مبار کباد دو نگی (تالیاں) تمام خواتین کو، اور سلام پیش کرتی ہوں نیویارک کی خواتین کو۔۔۔۔۔

جناب سیکر: ابھی چھوڑیں، اس کاوقت آ رہا ہے، میں آپ کو موقع دونگا۔۔۔۔۔ ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید: لیکن سر، یہ بڑی زیادتی ہے کہ جب ہم لوگ لیجبلیشن لاتے ہیں تو اس کو Discourage کیا جاتا ہے، اب من وعن وہی کچھ امند منٹ کے ساتھ منسٹر صاحب پیش کررہے ہیں میرے والا ہی بل اور اس کو، مجھے بڑی خوشی ہے کیونکہ ہمیں پتہ ہے کہ اس سے بہت سے لوگوں کو فائدہ ہوگالیکن یہ جو فیمیل کیساتھ Discrimination ہے، وہ اسمبلیوں میں ختم کی جائے سر، مجھے یہی کہنا

جناب سپیکر: نہیں، یہ ویسے غلط بات ہے کہ اگر پرائیویٹ ممبر بل اس پہ آچکا ہے اور اس کی کوئی مخالفت یا۔۔۔۔

وزير قانون: جناب سپيکر!

جناب سپیکر: جی آنریبل لاء منسر صاحب گور نمنٹ سے سنیں پہلے تو پھر۔۔۔۔

وزير قانون: جناب سپيكر!

<u> جناب سپیکر:</u>مائیک آن کریں لاء منسٹر صاحب کا۔

وزیر قانون: یه تو سر، Laws devolve کے نیچ Laws devolve ہوئے ہیں، یہ تو Already ہوئے ہیں، یہ تو We are not reinventing the wheel جو Existing laws جو Enforced تھیں، وولاز Provincialize کر رہے ہیں، ہم Adopt کر رہے ہیں۔۔۔۔

جناب سپیکر: پیران کاوالا نہیں ہے؟

> <u> جناب سپیکر:</u> بی بی!آپ پڑھ لیں، پھر مجھے بتادیں خیر ہے، ہاؤس کو پھر بتادیں۔ ڈا کٹر فائزہ بی بی رشید: سر، میں تو بتا چکی ہوں۔

Mr. Speaker: Okay. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 1 to 13 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clauses 1

to 13 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 1 to 13 stand part of the Bill. Long title, preamble and schedule also stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': Honourable Minsiter for Labour, to please move for passage of the Bill.

<u>Minister for Labour</u>: I want to move the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial and Commercial Employment (Standing Orders) Bill, 2013, for passage.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Industrial and Commercial Employment (Standing Orders) Bill, 2013 may be passed? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed.

(Applause)

Mr. Speaker: Honourable Minister for Labour, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Minimum Wages Bill, 2013.

Minister for Labour: I want to move the Khyber Pakhtunkhwa, Minimum Wages Bill, 2013, for consideration.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Minimum Wages Bill, 2013 may be taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 1 to 20 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clauses 1 to 20 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Yes'.

Voices: Yes.

in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'. (The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 1 to 20 stand part of the Bill. Long title and preamble also stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': Honourable Minister for Labour, to please move for passage of the Bill.

Minister for Labour: I want to move that the Khyber Pakhtunhwa, Minimum Wages Bill, 2013, may be passed.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Minimum Wages Bill, 2013, may be passed? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed.

(Applause)

منسٹر صاحب آ گئے۔ آپ کی جب بزنس ہوتی ہے تو پھر تو کم از کم بیبٹھاکریں، ویسے تو آپ نہیں آتے،اپنی بزنس کے دن تو کم از کم سیریس بیبٹھاکریں۔

قاضی محمد اسد خان (وزیر برائے اعلیٰ تعلیم): سر، میں ذراتھوڑی دیر کیلئے باہر گیا تھاایک فون کرنے جی، اس کیلئے معذرت جاہتا ہوں سر۔

جناب سپیکر:حی کیا ہوا؟

وزیر برائے اعلیٰ تعلیم: ایک ٹیلی فون کرنے سر، کوئی ایمر جنسی تھی تواس کوٹیلی فون کرنے گیا تھا۔ (شور)

جناب سپیکر: پیہ کہاں سے کوئی وہ۔۔۔۔

وزیر برائے اعلیٰ تعلیم: یہ سر،ایساہے کہ میں نے۔۔۔۔

جناب سپیکر: کمال سے، پھر کمال سے، کینیڈاسے آیاتھا؟

<u>جناب سپیکر:</u>آپ کی تو Dual nationalityنیں ہے؟ <u>وزیر برائے اعلیٰ تعلیم</u>: نہیں سر،اللّٰہ کا فضل ہے سرابھی نہیں ہے۔ جناب سپیکر: اچھاچلیں۔

مسوده قانون (ترمیمی) بابت خیبر پختو نخوا جامعات، مجریه 2013 کامتعارف کرایاجانا

<u>Mr. Speaker</u>: Honourable Minister for Higher Education, to please introduce before the House the Khyber Pakhtunkhwa, Universities (Amendment) Bill, 2013.

Minister for Higher Education: Thank you, Mr. Speaker. I beg to introduce the Khyber Pakhtunkhwa, Universities (Amendment) Bill, 2013.

Mr. Speaker: It stands introduced,

Mr. Speaker: Honourable Minister for Information, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration Bill, 2013.

Mian Ifthikhar Hussain (Minister for Information): Janab Speaker Sahib, I beg to move the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration Bill, 2013, for immediate consideration.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration Bill, 2013 may be taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 1 to 3 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clauses 1 to 3 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 1 to 3 stand part of the Bill. General amendments in the Bill: Mr. Israrullah Khan Gandapur, to please move his amendment in the Bill.

Mr. Israrullah Khan Gandapur: Thank you, Sir. Sir, I beg to move that for the words 'Deputy Commissioner' wherever occurring in the Bill, the words 'Regional Information Officer concerned' may be substituted.

جناب سیکر: د ډ پټی کمشنر په ځائے ریجنل انفارمیشن آفیسر غواړئ؟ جناب اسرار الله خان گنژاپور: جی سر۔

<u> جناب پیکر:</u> و دریږه د ګورنمنټ نه جی، آنریبل منسټر صاحب

وزیراطلاعات: جناب سپیکر صاحب، ایسا ہے کہ یہ تو ہماری ہی اتھارٹی کو بڑھانے کی بات ہے لیکن ایک بات یہ خود سوچ لیں، ہمیں اس پہ کوئی اعتراض ہے نہیں لیکن ڈی سی ہر ڈسٹر کٹ میں موجود ہوتا ہے، ریجنل آفیسر ہر ڈسٹر کٹ میں موجود نہیں ہوتا تو پھر ڈسٹر کٹ کے لوگوں کو، یعنی مثال کے طور پہ پشاور کواگر مرکز بنایا گیا یا یہ ڈویرڈنل مرکز ہے تو یمال ریجنل آفیسر بیٹھے گا تو چارسدہ کے لوگ بھی یمال آئیں گے، فوشہرہ کے لوگ بھی یمال آئیں گے، اگر ڈی سی کے پاس ہے تو چارسدہ کے لوگ اپنے ڈی سی کے پاس جائیں گے، نوشہرہ کے لوگ اپنے ڈی سی کے پاس جائیں گے تو ایک Facility ببلک کیلئے ہے، اسکئے ہم جائیں گے، نوشہرہ کے اوگ اپنے ڈی سی کے پاس جائیں گے تو ایک Facility ببلک کیلئے ہے، اسکئے ہم خاب سپیکر: جی آئریبل اسرار اللہ خان گنڈایور صاحب۔

جناب اسر اراللہ خان گنڈا پور: سر! میں منسڑ صاحب کامشکور ہوں۔اصل میں سر، میں اس کو اس انداز سے دیکھ رہا ہوں کہ اگر رہے ہیں، جو سے دیکھ رہا ہوں کہ اگر رہے ہیں، فیدرل لاز ہیں اور ہم اس کو Provincialize غالباً گر رہے ہیں، جو اور یجنل آپ دیکھیں سر، وہ 2002 کا آرڈینن ہے، تو 2002 میں سرچونکہ اس وقت ایک مارشل لاء کی حکومت تھی، ایک فوجی حکومت تھی، آمر انہ حکومت تھی اور جوان کی کیجبلیشن ہے سر،اگر آپ دیکھ لیں توڈیٹ کمشنر 2001 کے بعد جتنے بھی تھے ماسوائے اسلام آباد کے، وہ ختم ہو گئے تھے تو 2002 میں اگر

لیجسلیشن ہوتی ہےاور وہاں سے ہوتی ہے تواس کامقصد یہ تھا کہ وہ پریس اینڈ پبلیکیشنز کو چونکہ Afghan war کی وجہ سے مسائل آ رہے تھے توانہوں نے ڈسٹر کٹ مجسٹریٹ کااس وجہ سے اس میں نام دیا، ڈسٹرکٹ کمشنر کا کہ اس طریقے سے پریس یہ ایک چیک ہم رکھیں، ضابطہ اخلاق کے نام یہ آزادی صحافت کے خلاف وہ گئے تھے۔ میری منسڑ صاحب سے یہ گزارش ہے کہ اگر ہم اس کو Application میں دیکھیں کو نکہ سر، یہ پبلیکیشنز کے حوالے سے جب آب ان کو perspective دیں گے توڈی سی کے پاس یہ اختیار ہو گاکہ Ninety days تک وہ اپنے پاس ایک فائل کور کھ سکیں۔اس کے بعداگر وہ اس پیہ کچھ نہیں کھتا تو پھر وہ جو Application ہو گی، وہ اس بندے کے حق میں تصور ہو گی کیکن Ninety days ایک بہت بڑا پیریڈ ہے اور ریجنل انفار میشن آ فیسر سر، ایسے ہو نگے کہ وہ چونکہ ڈویژنل لیول پر ہو نگے اور یقیناً س میں اگر ڈویژن آپ دیکھیں توابھی ڈویژن بھی کافی خاصے ہو گئے ہیں تو میرے خیال میں سر، یہ آ زاد کُ رائے کے حساب سے بہتر ہے کہ ریجنل انفار میشن آ فیسر ہو۔ جناب سپیکر: آپ کے خیال میں ڈپٹی کمشنر کا تھوڑا نخرہ بھی زیادہ ہو گا۔ جناب اسرار الله خان گند ايور: سراوه، (قهقه) جناب سپيکر: چي۔ وزير اطلاعات: ايسا ہے جی، ميں نے تو پہلے كه دياكه جميں اعتراض نہيں ہے اس حوالے سے۔ يه ذرا مشکل دیکھ لیں،اگریہ کتے ہیں کہ یہ مشکل نہیں ہے،میں آپ کے اور پاؤس کے علم میں صرف لانا جاہتا ہوں کہ ڈی سی کو ہم نے کیوں یہ 'یاور' دی ہے؟اسکئے کہ ہر ڈسٹر کٹ میں وہ موجود ہوتا ہے۔۔۔۔ جناب سیبیکر: اورECOکیا ہوتاہے؟ وزیراطلاعات: ڈی سی یعنی ڈپٹی کمشنریہ تو۔۔۔۔ جناب سپیکر: نہیں، یہ ریجنل انفار میشن آفیسر ڈیپار ٹمنٹ کاآ دمی ہوتا ہے تووہ آپ لینا چاہتے ہیں؟ جناب اسرارالله خان گندایور: جی ہاں۔

جناب سپیکر: تووہ تو کہتے ہیں کہ ہمیں اعتراض نہیں ہے لیکن ہو گا نہیں۔

جناب اسرارالله خان گنژا پور: سپیکر صاحب! به تو____

جناب اسرار الله خان گنڈا یور: اس میں ایسی کیا قیادت ہے؟

وزيراطلاعات: سرايه مات ذراءآب ذرا____

وزیراطلاعات: پھر تو نہیں ماننا ہے، اگر ہاؤس کے حوالے سے یہ بات ہے۔ میں اسلئے بڑے مؤد بانہ انداز میں بات کرنا چاہ رہا ہوں کہ ضلع میں پھر ریجنل آفیسر نہیں ہوگا تو، یعنی ڈی آئی خان کیلئے پھر ٹانک کے لوگ بھی آئیں گے، پیثاور کیلئے پھر چارسدہ اور نوشرہ کے لوگ آئیں گے توایک مشکل پڑجائے گی۔ جناب اسراراللہ خان گنڈا پور: سر! یہ ڈی سی جو ہے، ڈسٹرکٹ مجسٹریٹ۔۔۔۔۔
وزیر اطلاعات: میں تو یہ ریکویٹ کرونگا، اگر ان کو ناگوار نہ گزرتا ہو کہ علاقے کے اور ڈسٹرکٹ کے لوگوں کا خیال رکھتے ہوئے اگر واپس لیں تو بہت بہتر ہوگا۔

جناب اسرار الله خان گذا پور: میرے خیال میں سر، میں اس کویہ دیکھتا ہوں کہ یہ آزادی صحافت پہ بہت بڑا قد عن ہو گاکہ مجسٹریٹ کے پاس جاکر آپ اپنی رجسٹریشن بلیکیشنز اوریہ توایک جمہوری حکومت کے شایان شان بھی نہیں ہے اور میاں صاحب کی تو خود جمہوریت کیلئے بے پناہ قربانیاں بھی ہیں۔ میریان سے یہ گزارش ہوگی کہ سر، آجکل ویسے بھی روڈ کی حالت بہتر ہے تواگر ڈویژنل لیول پہ آپ کے ریجنل انفار میشن آفیسر زبیں تواس میں سر پھر کیا قیاحت ہوگی ؟

وزیراطلاعات: سر، یہ اور بات ہے، یہ جوضمنی باتیں ہیں نا، کہ پھر وہ' پاور' ٹرانسپورٹ کو بھی دی جائے کہ ہر ہر ڈسٹرکٹ کی سطح پر ہم یہ آفس کھول سکیں کیونکہ پبلک کیلئے پھر ایک مسئلہ ہوگا۔ ہم پبلک کی بات چاہتے ہیں،ایسی تو کوئی حکومت کی گرفت وہاں پہ بھی ہوگی اور بہاں پہ بھی ہوگی۔ایسانمیں ہے کہ ڈی سی او کہیں یاڈی سی آسان سے اتر کر آیا ہے لیکن میں ایسے طور پراس کی مخالفت نہیں کرتا۔ یہ سید بھی سی بات

جناب سپیکر ٹھک ہے، ٹھیک ہے۔

وزیراطلاعات: عوام کی مشکل کو دیکھتے ہوئے میں بات کر رہا ہوں باقی آپ کی مرضی، مخالفت نه کوؤ۔

Mr. Speaker: Okay right. The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration-----

(Pandemonium)

Mr. Speaker: The motion before the House is that the amendment moved by the honourable Member may be adopted? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The amendment is adopted and stands part of the Bill.

Mr. Speaker: Clauses 4 to 48 of the Bill: Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 4 to 48 of the Bill, therefore, the question before the House is that the Clauses 4 to 48 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 4 to 48 stand part of the Bill. Long title, preamble and schedule also stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': Honourable Minister for Information, to please move for passage of the Bill.

<u>Minister for Information</u>: I request that the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration Bill, 2013 may be passed.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Press, Newspapers, News Agencies and Books Registration Bill, 2013, may be passed with amendment? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed with amendment.

(Applause)

Mr. Speaker: Honourable Minister for Transport, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Motor Vehicles (Amendment) Bill, 2013.

Mian Ifthikhar Hussain (Minister for Transport): I request to move the Khyber Pakhtunkhwa, Motor Vehicles (Amendment) Bill, 2013, for immediate consideration.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Motor Vehicles (Amendment) Bill, 2013, may be

taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clauses 1 to 4 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clauses 1 to 4 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clauses 1 to 4 stand part of the Bill. Long title and preamble also stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': Honourable Minister for Transport, to please move for passage of the Bill.

Minister for Information & Transport: I request to move the Khyber Pakhtunkhwa, Motor Vehicles (Amendment) Bill, 2013, for passage.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Motor Vehicles (Amendment) Bill, 2013 may be passed? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed.

Mr. Speaker: Honourable Law Minister, on behalf of Food Minister, to please move for consideration of the Khyber Pakhtunkhwa, Foodstuffs Control (Amendment) Bill, 2013.

<u>Barrister Arshad Abdullah (Minister for Law)</u>: Thank you. I wish to present the Khyber Pakhtunkhwa, Foodstuffs Control (Amendment) Bill, 2013, for consideration of this august House.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Foodstuffs Control (Amendment) Bill, 2013, may be taken into consideration at once? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. 'Consideration Stage': Since no amendment has been moved by any honourable Member in Clause 1 of the Bill, therefore, the question before the House is that Clause 1 may stand part of the Bill? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Clause 1 stands part of the Bill. Amendment in Clause 2 of the Bill: Mr. Saqibullah Khan, to please move his amendment in Clause 2 of the Bill.

Mr. Saqibullah Khan Chamkani: Thank you very much, janab Speaker. Sir, I beg to move that Clause 2 may be deleted.

"In this Act, unless there is anything repugnant in the subject or context:-

- a) 'foodstuff' means any of the following classes of commodities:—
  - (i) wheat, wheat atta, maida, rawa and suji;
  - (ii) rice and paddy;
  - (iii) sugar, and"

"iv) such other commodities or class of commodities as may be declared and notified by the Government to be foodstuffs for the purpose of this Act"

"notified order means, an order notified in the official Gazette"

جنب ثاقب الله فان چمکنی: دا امندمنټ Cover کوی چې کوم دوئ غواړی کنه جی، هغه امندمنټ دا Cover کوی۔ اوس Wheat چې د مے، په هغې کښې مونږ ته کله کله مسئله جوړیږی، چینو کښې هم جوړیږی نو که تاسو په ایکټ کښې لیکئ او Emphasis ورکوئ خو ټهیک ده خو دا Turmeric شو، کرکمان شو او دا نور مالګه شوه، د دې خو هډو مونږ ته پرابلم نشته، که دا دوئ راولی، نوټیفیکیشن

که کوی، که داسې ایکټ کښې هر څه راولی جی نو دا خو به یو لوئے دغه جوړ شی جی ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی۔

جناب ثاقب الله خان چمکنی: سبر، ۔۔۔۔

<u> جناب عبیکر:</u> ودریږه ګورنمنټ واورو کنه جی۔ د آنریبل لا ، منسټر صاحب مائیک آن کړئ۔

بر سر رار شد عبرالله (وزیر قانون): صحیح ده جی، مونوه Agree کوؤ د دوئ سره، د دوئ بنه Proposal د یے، د ثاقب خان۔

Mr. Speaker: The motion before the House is that the amendment, moved by the honourable Member, may be adopted? Those who are in favour of it may say 'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The amendment is adopted and stands part of the Bill. Amendment in Clause 3 of the Bill: Saqibullah Khan, to please move his amendment in Clause 3.

جناب ثاقب الله خان چمکنی: تهینک یو، سر سر، د بیرستر صاحب هم شکریه ا دا کوم ستا سو په و ساطت سره .

Sir, I request to move that in Clause 3, in sub clause (i), for the words 'seven' and 'five', the words 'fourteen' and 'ten' may be substituted respectively.

سر، نن سبا چې کوم Inflation د ہے او چې کوم د پیسې قدر د ہے جی کنه نو دا د ومره پیسې شته نه جی، دا کوم چې دوئ ایښے د ہے، دا Fine چې د ہے نو زه وایم چې لږ Enhance شی نو لږ به د دې هغه ریزلټس بهر ته راشی جی۔

جناب سپبیکر:جی،آنریبل لاء منسٹر صاحب۔

وزير قانون: دا دوئ سره ډسکشن ډيپارټمنټ کړے وو، د هغه يو سره مونږه Agree شوی وو، د يکښې لږ پرابلم دا دے جی چې يره سوشل يو دغه به جوړ شی، واړه واړه شاپ کيپرز دی، دغه دی نو مونږه وايو چې يره دا Existing چې کوم امنډمنټ دے، دا ټهيک دے۔ نو زه به ګزارش کوم چې دا د واپس واخلی۔ جناب سپيکر: ی آنريبل ۔۔۔۔

Mr. Speaker: Thank you. The amendment is withdrawn, therefore, the original Clause 3 stands part of the Bill. Long title and preamble also stand part of the Bill.

Mr. Speaker: 'Passage Stage': The honourable Minister for Law, on behalf of Food Minister, to please move for passage of the Bill. Barrister Arshad Abdullah (Minister for Law): I wish to present the Khyber Pakhtunkhwa, Foodstuffs Control (Amendment) Bill, 2013

and request this august House to pass it forthwith. Thank you.

Mr. Speaker: The motion before the House is that the Khyber Pakhtunkhwa, Foodstuffs Control (Amendment) Bill, 2013, may be passed with amendment? Those who are in favour of it may say

'Aye' and those against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The Bill is passed with amendment.

(Applause) خواتین کاعالمی دن

جناب سپیکر: (ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید، رکن اسمبلی ہے) بی بی!آپ لوگ تو بہت کم آگئے ہیں، کہاں گئے ہمار گئے ہمار گئے ہمار گئے ہمان گئے ہمار کے مارے اور ؟اصل میں آج انٹر نیشل طور پر 'ویمن ڈے' منایا جارہا ہے تو تھوڑ اسا میسج ہے:

I am pleased to say that this Assembly is part of the commemoration of the International Women's Day. While we happily and proudly adore the vibrant part the women play in the development and every bit of our lives in Pakistan, we must not forget and should look around at the women around us who are suffering from all sorts of deprivation. Let us make a special promise to women in conflict situations, where all sorts of atrocities are committed on them in different ways. We, the Assembly standby and hope to do every thing possible to give the right to our mothers, daughters, wives, sisters and all deserved. I, as the Speaker of this august House, welcome all groups and individuals who have been contributing to the wellbeing of our women,

particularly in the Khyber Pakhtunkhwa, where other than other embargoes are placed on women in the name of pride and self proclaimed principles. I salute you on behalf of all Members of this august House. Thank you.

(Applause)

جناب سپیکر: پی بی، صرف دود ولفظ اگر بولتے ہیں تو ویلکم۔ فائز ہر شید بی بی۔ -ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید: تھننگ یو، سپیکر صاحب۔آج 'ویمن ڈے' کے حوالے سے سب سے پہلے تو میں سلوٹ کرتی ہوں نیو بارک کی ان خواتین کو جنہوں نے 1904 میں سب سے پہلے خواتین کے حق کیلئے، وہ خواتین جو بنیانوں اور جرابوں کے کار خانوں میں کام کرتی تھیں ،ان کیلئے کوئی Leave نہیں ہوتی تھی،ان کے کوئی حقوق نہیں ہوتے تھے،اس کیلئے آ وازا ٹھائی اوران کو گھوڑوں کے ساتھ باندھ کرنیو بارک کی سٹر کوں پر گھسدٹا گیااورانہوں نے ویمن کی ہسٹری میں ایک تخریک شروع کی اور کرتے کرتے Next vear one million خواتین نے نبو بارک میں مارچ کیااوراس طرح سے 8 مارچ کو 'ویمن ڈے' کے حوالے سے شروع کیا گیااور یہ بہت خوش آئند بات ہے کہ آہستہ آہستہ کرتے پوری میں بھی 1960اور 1970 کی دمائی میں خواتین کو پہلی د فعہ ووٹ کا حق دیا گیااور پھر 70ء کے بعد خواتین کو مختلف اسمبلیز میں مختلف محالس شوری میں بھی ان کی نمائند گی شروع کی گئی۔ آج میں اس ایوان کے توسط سے جتنی بھی میری خواتین بهنیں ہیں، وہ جہاں یہ بھی کام کر رہی ہیں، میں ان سب کو مبار کباد دیتی ہوں اور جتنا بھی ہارے ساتھ کوآپریشن کماگماہے اسمبلی کی طرف سے، حتنے ہارے بھائیوں نے کیاہے، شاف نے کیاہے، جتنے ہمارے ممبران نے کیاہے،ان کا شکریہ اداکر تی ہوں لیکن میں یہ بات بھی ضرور کرنا چاہوں گی سپیکر صاحب، مجھے امید ہے کہ کوئی بھی اس کو' مائنڈ' نہیں کرے گا کہ ابھی بھی کچھ Discrimination، Discriminatory laws موجود ہیں اسمبلیز کے اندر بھی حقوق کے حوالے ہے، کیونکہ لاء کی کسی ک میں نہیں کھا ہوا کہ جو خواتین آتی ہیں، وہReserved seats پیر آتی ہیں،ان کے حقوق جو ہیں وہ جو میل ممبران ہیں،ان سے کم ہیں لیکن یہ سوچا جاتا ہے، ہمیں ہمیشہ یہ ' پیغو د' (طعنہ) دیاجا تاہے کہ آپ تو Reserved seat یہ ہیں،آپ ڈائر یکٹ الیکٹن نہیں کر کے آئیں، لیکن میں سمجھتی ہوں کہ ان کی یہ بات بالکل غلط ہے کہ ہمارے چتنے میل ممبر ان جب الیکشن میں جاتے ہیں توان کو Mostly women کا ووٹ پڑتاہے تووہ اسمبلیوں میں آتے ہیں، وہ ڈائر یکٹ میل کے ووٹ یہ نہیں آتے۔ میں امید کرتی ہوں کہ آنے والی اسمبلی میں وہ حقوق جو ہم نہیں لے سکے، ہماریآنے والی اسمبلی میں آنے والی بہنوں کو وہ ضرور ملیں گے اور سب کے ساتھ ایک جیساسلوک کیا جائے گا، فنڈز کے حوالے سے بھی اور کیجسلیشن کے حوالے سے بھی۔

جناب سپیکر: ان شاءالله، تھینک یو۔

محترمه شُلفته ملك: سپيكر صاحب!

(قطع کلامی)

Mr. Speaker: Only one, only one from you, only one, only one from each party, only one.

(Interruption)

جناب سپیکر: آپ آپس میں خیر ہے وہ کر لیں جی، Consensus کیسا تھ ۔ ابھی اذان ہو جائے گی بی بی، شروع ہو جائیں۔

محرّمه شُلفته ملک: ډیره مننه سپیکر صاحب د ټولو نه مخکښې خو زه د خپلو هغه ټولو خويندو شکريه ادا کوم او د پښتنو زمونږه د دې سيمې خويندې چې دی، هغوي ټولو ته زه په 8 مارچ، ځکه چې دا د ښځو نړيواله ورځ ده، ټولو ته د زړه د كومي مباركباد پيش كوم ـ يقيناً چي نن څنګه فائزې بي بي خبرې و كړي، دا ننئي ورځ زمونږه د ښځو د پاره د خوشحالئي او د اختر ورځ ده او دا ورځ چې ده، په دې ورځ مونږه ټولې نړئ ته يو ميسج ورکړو چې د دې پښتنې سيمې چې څومره خويندې دي، هغه امن پسنده دي او هغه نه صرف دا چې په خپل کور کښي د کور نه بهر بلکه په ټوله د نيا کښي هغوي امن غواړي ـ سپيکر صاحب، څنګه چې تا سو ته معلومه ده چې زمونږ د دې پښتنې سيمې خويندې چې دي، په ډيرو سختو او په کړکيچنو حالاتو کښې چې هغوي څومره د خپلو وروڼو سره، د خپلو خويندو سره، د خپلو بچو سره اوږه په اوږه په دغه ترهه ګرئ کښې چې کوم ښکار شوې دي، د هغوى مقابله ئے كړې ده او زه به په خاص تو كه د هغه ممبرانو، د هغه خويندو هم ستاينه و کړم چې د آئې ډې پيز په شکل کښې زمونره خويندې د کور نه بي کوره شوې ځکه چې زمونږه په پښتنو کښې چې کله يو زنانه د خپل کور نه بې کوره شي نو د هغی نه زیات سخت وخت د هغی د پاره نه وی او زه سلام پیش کوم هغه خويندو ته چې هغوي په داسې حالاتو کښې په ټينټونو کښې وسيدلې دې خو هغوي د دغه ترهه ګرو مقابله کړي ده، هغوي د خپلو وروڼو سره اوره په اوره

ودریدلی دی او هغوی کوشش دا کړہے دے چې په دې نړئ کښې څومره ترهه ګري ده، د هغې خلاف مونږه آواز پورته کړو د دې نه علاوه سپيکر صاحب، زه د دې اسمبلئ د خويندو خبره کوم چې په دې اسمبلئ کښې زمونږه د سياسي ګوندونو څومره خويندې ناستي دي، په هغې کښې د سياسې پارټو نه بالاتر کله د زنانؤ مسئله راغلی ده نو ټولو خویندو پرې آواز پورته کړے دے او تاسو کتلی دي چې کله کله داسې مسئله راغلي ده چې په هغې باندې په نورو اسمبلو کښې ډيرې زياتي مسئلي هم پيدا شوي دي خو زه بيا هم دا وايم چې زمونږه دا وروڼه چې د لته کوم زمونږ سره ناست دي او زمونږه دا خويندې چې کومې ناستي دي نو هغوی د خپلو روایاتو، د پښتنو کوم روایات دی، هغه ئے برقرار ساتلی دی۔ دا واحد کریډټ زمونږه دې اسمبلئ ته ځې او سپیکر صاحب، دا کریډټ تاسو ته ځي ځکه چې ستاسو په موجود ګئ کښې چې کومې طريقې سره تاسو دا اسمېلي چلولی ده، په کومه طریقه چی زمونږه خویندو د خپل حق اظهار کړے د ہے او تا سو هغوی له موقع ورکړې ده، د هغې هم مونږه ستاینه کوؤ، د فائزې بي بي خبره چې کله کله مونږ سره داسې قسمه زياتي هم که شوی دی نو مونږه کله د هغې خلاف آواز نه د ہے وچت کړے ځکه چې مونږ وايو چې دا زمونږ وروڼه دی او د دوئ مسئلي او زمونږ مسئلي يو دی۔ زه ستاسو د ټولو ډيره زياته شکريه ادا کوم، په اخره کښې يو شعر ځکه چې دا ورځ چې کومه ده، پکار ده چې دا مونږه په ډيره ښه طريقه مانځو ـ سائل صاحب وائي چي:

مړې شی، شی خښې د ګمنا مو شهیدا نو په شان خور ئے په څلی د جهنډې هو مره څا د ر نه کړی څوک

(تاليال)

جناب سیسکر: دیر بندہ ہی ہی، دیر بندہ میڈیا کے دوستوں سے میری گزارش ہو گی کہ آج چونکہ یہ انٹرنیشل طور پر منایا جارہا ہے تو یہ اسمبلی کی ان بہنوں کی اور خاصکر فیمیل جو ہیں، وہ ہماری پاپولیشن آپ کو پتہ بھی ہوگا کہ وہ میل سے زیادہ ہے، کوئی %51, 52 ہیں، توآج اس دن کو خصوصی اہمیت دی جائے

کیونکہ ہمارے سیاسی بھائی جتنے بھی ہیں،اس کو Fully endorsed کرتے ہیں کہ عور توں کے حقوق اور ان کے جورشتے ہیں ہمارے،وہ سب سے افضل مقام رکھتے ہیں۔ میاں افتخار حسین (وزیر اطلاعات): سید کر صاحب!

Mr. Speaker: Ji Mian Ifthikhar Hussain Sahib, please winding up, winding up.

وزير اطلاعات: اوجی، هم د دې د پاره، د دې خبرې د پاره پا څيدم جی، د ښځو د حقوقو د پاره يواځي ښځي به آواز نه وچتوي ــــــ

Mr. Speaker: Yes.

وزير اطلاعات: او د هغی د هغه کمی پوره کولو د پاره چی مونږ د ښځو حقوق صرف ښځو ته پريږ ندو، دا د معاشرې ذمه دارې ده او د معاشرې د ذمه دارئ په حيثيت باندي مونږه د هغوي د حقوقو تحفظ کوؤ ـ ښځه مور هم ده، لور هم ده، ټبر هم د ہے ، په مختلف حيثيتونو کښې چې کوم د ہے نو هغه په دې معاشره کښې وخت تیروی د هری معاشری خیل خیل ضرورتونه دی او چی کوم خلق د خیل معاشری ضرورتونه نه پیژنی نو په هغی چی کوم دیے څوک ترقی کولی نه شی۔ زمونره تضادات، زمونره قبائلي نظام، زمونره سرمايه دارانه نظام، زمونر جاګیردارانه نظام، دا په دې رشتو باندې اثر انداز کیږی، لهذا د دې په بنیاد مونږدا خبره کوؤ چې خپل کوم زمونږه معاشرتي ماحول د ہے، دا به په نظر کښې خامخا ساتو۔ جناب سپیکر صاحب، زما دا دریم ځل دے چی هم په نن ورځ کښی مونږه 'ویمن ډیے' چې کوم دیے نو خپل شرکت وکړو۔ د دوئ خپل تحفظات په خپل ځائے شته مونږه ډير مشکوريو د اقوام متحده چې هغوي دا يو ورځ مقرر کړې ده چې هغه مونږ ته دا موقع را کړې چې مونږه وګورو چې په دې تير وختونو کښې د ښځو د حقوقو د پاره څه شوي دي؟ په هغې کښې کمے څه د ہے او په هغې کښي کاميابي څه ده؟ او دا ټوله تجزيه و کړي او سړ يے مخکښي په هغي باندي د تلو کوشش کوی۔ جناب سپیکر صاحب، ارادتاً زمونږه په معاشره کښي تفاوت پیدا کرے شوے دے۔ ارادتاً چی کوم دے نو مونرہ خلقو وروستو یاتی کری یو، ارادتاً د ښځي او د سړو د بيلتون خبره کيږي۔ مونږ ته ياد شي چې دلته کښي یرائمری سکولونه وو نو جینکو او هلکانو به یه یو ځائے سبق وئیلو۔ هغه سکولونه خلقو د ماشوم والي په بنياد جدا کړلد بيا د هغي نه پس مونږه په قرآن شريف كښې، لكه دا قرآن شريف به مونږه په جما تونو كښې وئيلو، نو دا به جينكو هلکانو په شریکه وئیلو۔ دا د یو داسې ذهن په بنیاد باندې چې د بچپن نه واخله تر اخره پورې به ښځه يو رنګ وي او سړ يے به بل رنګ وي، دا ممکن نه ده چې معاشرہ کسی سرے ځان ژوندے ساتل غواړی، ترقی کول غواړی، څنګه چی سرے دے ، داسی ښځه ده او ښځه او سړے دواړه انسانان دی خو دا يوه خبره ضرور ده چې سړ ہے به سړ ہے وی او ښځه به ښځه وی۔ ښځه چې د سړی پيښې کوی نو بنه نه ښکاري او سړم چې د ښځې پيښې کوي نو بنه نه ښکاري دا خدائے پاک ځکه ښځه او سړ ہے جوړ کړی دی چې دا دواړه يو عظيمه جوړه ده او د دې سره د معاشرې يو حسن د ي پاتي شوه دا خبره چې د اسمبلئ د ممبرې په بنياد د دوئ سره، زه نه يم خبر چې زمونږ په معاشره کښې خو د ښځې ډير لوئے احترام د ہے او سړي خپل ځان ته تکليف رسوي خو ښځي ته تکليف نه رسوي او دې ځائے کښي د ومره په خوش اسلوبئ سره که دوئ دا وائي چې ګنې مونږ د ممبرې په بنیاد ، مونږه چې کوم د بے په Reserved seat راغلي یو دا هم چې کوم د بے د دې معاشرې عظمت د ہے ځکه چې که دوئ نيغ په نيغه اليکشن نه شي کولې چې معاشره داسې ده چې سړ مے هم اليکشن نه شي کولې او دوئ له دا اعزاز ورکړ م کیږی چی که ته الیکشن نه شي کولے ، بیا هم په Reserved seat باندې نو Reserved seat خو د جنرل سیټ نه معتبر دے ځکه چې زه په اته زره باندې راځم او دوئ د درې څلورو ممبرانو په نوم باندې يوه راځي، لکه دوئ يو کسه چی کوم دیے د پنځوسو/ زرو د ووټونو چی کوم دیے نو حقدارې دی او که بیا (تالیاں) که دوئ خامخا وائی نو دوئ ته دوه موقعی دی، جنرل الیکشن کښې د هم راشي، خدائے د و کړي چې دوئ ټول و ګټي او دا ټوله اسمبلي د ښځو شي خو که بائیلی نو خفه کیږی د نه، داسې نه چې د Reserved، دیکښې خو چانس پیر دے خو بائیلو ته غاړه هم ایښودل غواړی او که بائیلی نو بیا به هم خلقو له ځی، دا نه ده چې بائیلي نو بیا به بل ځل چې کوم د مے نه ښکارې ځکه چې د اليکشن تقاضا دا ده چې ته به په پبلک کښې اوسې ـ چونکه زمونږ د معاشرې ضرورت دے ، دوئ نیغ په نیعه تلې نه شی، که دوئ تلې شوے ، مونږ به پرې

<u> جناب سپير:</u> او بالكل

وزیراطلاعات: او دا د هغوی سره ظلم او زیاتے کول دی۔

<u> جناب سیکر:</u> صحیح خبره ده۔

وزيراطلاعات: بالكل او د دې په وجه چې د ښځو د حق چې دوئ كله تقاضا كوى نو جناب سپيكر صاحب، ته پخپله هم د يو مور پلار نه پس وجود كښې راغلے ئې، ته پخپله هم د پلار په حيثيت باندې د لته ناست ئې ـ زمونږه په معاشره كښې سړ ـ د ښځو سره دومره ظلم نه كوى لكه چې ښځه د ښځې سره څومره ظلم كوى ـ كومه ښځه لكه مثلاً زه په كور كښې يم نو زما مور به ما له زيات اهميت راكوى، زما خور له نه وركوى نو زما مور هم ښځه ده كنه، پكار دا ده چې هغه مور ته اندازه وشي چې زه دې لور له ولې حق نه وركوم؟ او چې د سكول نه ځوئ ـ او لور راشى نو وائى ځوئ ـ مې ډير ستې ـ شو ـ د ـ د ، دا نه وائى چې دا لور مې ستړى شوې ده او بيا د ټولو نه اول چې زمونږه په فيميل باندې په كور كښې ريات ـ كيږى، وائى خوا ښې راسره ظلم كوى نو خوا ښې هم ښځه ده، نو زه به دې ښځو ته هم اپيل كوم چې سړى كه ظلم كوى نو مونږ به وايو چې دا ظلم د بند شى، د ښځو استحصال د بند شى خو ښځه هم چې په ښځو باندې استحصال كوى نو دا د بند شى، د ښځو استحصال هم چې كوم د ـ په هيڅ قيمت هغه منلو ته تيار نه يو، لهذا مونږه ژوندى انسانان يو، برابر حقوق غواړو او د معاشرى د زند كئى د تيريدو د مونږه ژوندى انسانان يو، برابر حقوق غواړو او د معاشرى د زند كئى د تيريدو د

پاره زه اکثر جناب سپیکر صاحب، یو لطیفه کوم، نن مې هم کړې ده، وائی یو ښځه او خاوند وو، دا خاوند ئے ډیر نرے وو او ښځه ئے ډیره غټه وه، خپلو کښې ئے جنګ وشو، خبره تر طلاقه لاړله، جج ورته وائی، د ګاډی د زندګئ د وه پهیې یئ، خپلو کښې ګزاره کوئ، هغه خاوند ئے نرے وو نو هغه خاوند ئے ورته په ژړا شو جناب سپیکر صاحب چې یو پهیه د ټریکټر وی او بله د سکوټر وی داسې ګاډی نه چلیږی۔

اکثریت دے، دا زمونږه د معاشرې د ګاډی غټه پهیه ده نو که زه دا پهیه مفلوجه کړم، زما ګاډے به څنګه چلیږی، زه به څنګه ترقی کوم؟ لهذا زه ئے په دې ختموم چې زمونږه پښتنو چې کله جنګ کړے دے، دې خویندو میندو ورسره سنګ په سنګ کښې جنګ کړے دے او زمونږ سړی چې کله به جنګ له تلل نو زمونږ دې خویندو میندو به ورته یو یا د ګاری ټپه وئیله چې وائی:

۔ سورے سورے په ګولوراشې د بې ننګئ آواز د رامشه مئينه <u>ښکر:</u> ډير ښه ـ

وزيراطلاعات: نو بيا به لالے تهيک جنګيدو، هغه به بيا داسې سکړک ته نه شو کښيناستے، لهذا زمونږه په پښتو کښې خو پيغور هسې هم سخت شے دے خو چې ښځه ورته پيغور و کړی نو هغه د هغې نه هم سخت دے، لهذا زمونږ په معاشره کښې د ښځو ډير مقام دے، مونږه ئے د ښځې په حيثيت هم مقام منو، د مور په حيثيت ئے هم مقام منو، د خور په حيثيت ئے هم مقام منو، د لور په حيثيت ئے هم منو او دوئ ته برابر حقوق منو او دوئ ته برابر حقوق ملاؤ شي۔ ډيره مهرباني، شکريه۔

<u> جناب سپیگر</u>: شکریه۔۔۔۔

<u>ڈاکٹر فائزہ بی بی رشید</u>: جناب سپیکر!

<u> جناب سپیکر</u>: بی بی ۔۔۔۔

ڈا کٹر فائزہ بی بی رشید: جناب سپیکر، جس طرح آج 'ویمن ڈے' پر۔۔۔۔ جناب سپیکر: نہیں گزارے والی، گزارے والی ریزولیوشن ہے لیکن۔۔۔۔ ڈاکٹر فائزہ فی بی رشید: جناب سپیکر!سب سے بڑی بات یہ ہے کہ آج اخبارات نے بھی بہت کچھ لکھاہے، جس طرح پورب میں 'و بمن ڈے' ۔۔۔۔۔

محرّم نور سحر: سر، تاسو دا رولز 'سسپنډ' کړئ چې مونږ دا ريزوليوشن راوړو۔ جناب سپيکر: نه نه، هغه بالکل زه به وکړم خو دا ريزوليوشن د لږ مخکښې نه په خپلو کښې ټولو لږ ښائسته ليکلے و ے کنه، Theme خو ئے ښه دے، دومره بد نه دے خو۔۔۔۔

محرّمه نور سحر: جناب سپیکر، که تا سو پکښې څه کو ل غواړئ ـــــ

<u> جناب سیکر:</u> تا اوس په منډه منډه وليکولو نو داسي ـــــ

محرّمه نور سحر: جناب سپیکر، دا ډیر Important د ہے۔۔۔۔

جناب سپیکر: و دریره دې هاؤس ته به ئے لږ زه واوروم، خور شوے خو نه دے کنه؟
دے یو ریزولیوشن راوړلو _ "یاسمبلی صوبائی حکومت سے سفارش کرتی ہے کہ آج عورتوں کی
آزادی کادن ہے لیکن اس آزادی کو عملی جامہ پہنانے کیلئے ہر مر داپنے گھر میں اور معاشرے میں عورت
کو جواعلی مقام اسلام نے ہمیں دیا ہے، وہ حقوق ان کو دیئے جائیں اور ان کوسلب نہ کیا جائے۔ عورتوں کی
آزادی کا خاص خیال رکھا جائے۔ "تو۔۔۔۔

وزير اطلاعات: سپيكر صاحب، دا خو د حكومت كار نه دم، په كورونو كښې مداخلت خو ډير ګران دم ـ خدائے رسول چې كوم حق وركړے دم هغه خو منو خو كه تاسو اوس حكومت ته وايئ چې كور ته وردننه شئ نو دا خو به دوئ ته ګرانه شي ـ داسې كار دم ـ دوئ خو كه پوليس هم ورشى، وائى چې بې عزتى وشوه، دا به لږ Further draft كول غواړى ـ

جناب سپیکر: داسی و کړئ کنه، ستاسو په زړه کښې که چرته، که چرته بل ښه ریزولیوشن وی، خیر دے زه به تاسو له بله ورځ هم موقع در کړم، تاسو ئے بیا پیش کړئ۔ The Sitting is adjourned till 04:00 p.m. of Monday پیش کړئ۔ afternoon, dated 11-03-2013.

(التمبلي كااجلاس بروزسوموار مورخه 11مارچ 2013ء سه پهر چار بج تك كيلئے ملتوى ہوگيا)